

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Simonovits Csaba ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Sükösd Tamás ügyvéd által képviselt alperes ellen jogalap nélküli gazdagodás megfizetése iránt indított perében a Fejér Megyei Bíróság 2008. június 16. napján kelt 5.G.40.080/2007/9. számú ítélete ellen az alperes részéről 10. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 200.000 (kettőszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes a ...i üzemébe kísérleti jelleggel faaprítékkal üzemelő kazánt tervezett üzembe helyezni, a tüzelőanyagot megújuló energianövényzet telepítésével kívánta biztosítani, erről 2006. márciusában az alperessel tárgyalásokat kezdett.

2006. március 23-án a felperes emlékeztetőt készített, összegezve az egyeztetések eredményét. 2006. áprilisában szerződés-tervezetet küldött az alperesnek, melyre 2006. április 7-én kelt levelében az alperes véleményeltérést közölt, ugyanezt tartalmazta a 2006. április 12-én kelt levele is.

A peres felek között nem volt vitás a mielőbbi telepítés szükségessége, így az alperes 2006. áprilisában a szükséges gépvásárlást és a telepítést megkezdte, kölcsönös egyeztetés alapján ennek 15 hektárra vetített költsége felét, 8.000.000 forintot a felperes 2006. április 11-én átutalt az alperesnek.

A szerződéskötésről a peres felek folyamatosan, 2007. júniusáig tárgyaltak, a szerződés aláírására az alperes által javasolt 3. számú melléklet kölcsönös elfogadása hiányában nem került sor. A felperes 2007. június 6-án kelt levelében a szerződéskötés elmaradása okán felszólította az alperest a részére kifizetett 8.000.000 forint és késedelmi kamatai visszafizetésére, eredménytelenül; 2007. június 27-én kelt válaszlevelében az alperes a felszólítást a szerződéstől történő elállásnak tekintette, és azt nem fogadta el.

A felperes 2007. augusztus 1-jén beérkezett kereseti kérelmében 8.000.000 forint és annak 2006. április 12-től a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján. A keresetében arra hivatkozott, hogy 2006. áprilisában erdőnek nem minősülő, rövid vágásfordulóval kezelt fa (cserje) ültetvény telepítésére, betakarítására, a felperes telephelyére való szállítására egyeztetést folytatott az alperessel, és bízva abban, hogy a fenti körben írásban szerződést kötnek, 2006. április 11-én a részére 8.000.000 forint előleget kifizetett. Többszöri szóbeli egyeztetést és írásbeli levélváltást követően sem jött létre közöttük a szerződés lényeges feltételei tekintetében a Ptk. 205. § (1), (2) bekezdése szerinti megállapodás, az alperes teljesítését részben sem fogadta el, és figyelemmel arra, hogy írásbeli alakot rendeltek, a szóbeli egyeztetéseik során a Ptk. 216. § (1) bekezdése, 217. § (1) bekezdése szerint érvényes megállapodás közöttük nem jöhetett létre.

Az alperes érdemi ellenkérelmében jogalap hiányában a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozott, hogy a peres felek között a szerződés lényeges feltételeiről megállapodás jött létre, mely a Ptk. 417. §-a szerinti mezőgazdasági termékértékesítési szerződésnek felelt meg, s tekintve, hogy az alperes a Ptk. 418. § (2) bekezdése szerint teljesített, a megállapodásuk az írásbeliség hiánya ellenére érvényes. Előadta, hogy a részére kifizetett előleg a telepítés tényleges költségeinek a kétharmadát fedezte, a megtermelt növényt az alperes a telephelyén tárolja, azt a felperesnek bármikor kiszolgáltatja.

Az elsőfokú bíróság 2008. június 16. napján kelt 5.G.40.080/2007/9. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 8.000.000 forintot, valamint annak 2006. április 16. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű kamatát, és 960.000 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló okiratok és a lefolytatott tanúbizonyítás eredménye alapján megállapította, a peres felek között 2006. márciusában megállapodás nem jött létre; nem határozták meg az energianövényt, az átalányárat és arról tárgyaltak, hogy jövőben a telepítés 80 hektáros területet érint. A felek nem állapodtak meg a szolgáltatásban, vállalkozási szerződés esetén azonban a létrehozni kívánt eredményben és díjban, a Ptk. 417. § (1) bekezdése szerinti mezőgazdasági termékértékesítési szerződés esetén pedig a termelendő terményben, annak átvételi árában, a birtokbaadás, illetve a tulajdonbaadás kérdésében meg kell állapodni. Az elsőfokú bíróság arra vont következtetést a csatolt szerződés-tervezetek alapján, hogy a felek szándéka egy későbbiekben

létrehozandó, ún. vegyes típusú vállalkozási és a mezőgazdasági termékértékesítési szerződés elemeit magában foglaló szerződés létrehozására irányult, az általuk lényegesnek tartott kérdésekben azonban nem tudtak megállapodni.

Az elsőfokú bíróság- tekintve, hogy az alperes 2006-2007. években a felperesi gazdasági társaságnak a tagja volt - utalt arra, az 1997. évi CXIV. tv. 150. § (1) bekezdés j) pontja szerint közgyűlési jóváhagyásra lett volna szükség a szerződés érvényességéhez, melyre nem került sor; a közgyűlés sem szóbeli, sem írásbeli szerződést nem hagyott jóvá, így a felek megállapodása jogszabályba is ütközne. Mindezekből az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az következik, hogy a felperes jogszerűen követelte vissza jogalap nélküli gazdagodás jogcímén az alperesnek átutalt összeget, mellyel kapcsolatban az alperesnek elszámolási kérelme a perben nem volt. Tekintve, hogy az alperes felszólítás ellenére nem fizette vissza az előleget, a Ptk. 298. § b) pontja szerint késedelembe esett, így a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamat megfizetése is terheli.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését kérte.

A fellebbezésében előadta, 2006. márciusában megállapodtak arról, japán fűz lesz a telepítendő növény és kísérleti jelleggel a telepítésre 30 hektáron kerül sor, a felperes költségfinanszírozása mellett. Nem volt vitás, hogy csak a növény haladéktalan telepítése mellett érhető el a kitűzött cél, így 2006. áprilisában megegyeztek arról, hogy az alperes 30 hektáron, 465.000 forint/hektár nettó áron telepíti és gondozza az ültetvényt, és amely munkák ellenértékének 1/2-ed részét, 8.000.000 forintot a felperes megfizet. Álláspontja szerint a felek között a fenti lényeges kérdésekben akarategyezőség létrejöttére vonható következtetés ... és az alperesi ügyvezető tanúvallomásából; az előbbi tanú szerint 2007. év márciusára végleges szerződés-tervezet alakult ki, kizárólag annak 3. számú melléklete volt vitás, az alperesi ügyvezető ezen szerződési melléklet vonatkozásában azon nyilatkozatát, hogy e nélkül a szerződést nem írták volna alá, úgy értette, minden lényeges kérdésben megállapodtak, csak ebben nem, de a szerződés szerint járt el, amikor a telepítést, az ültetvény-gondozást és a betakarítást elvégezte. Emellett azt, hogy az energiafűz adott területen történő termelésében és a felperes költségviselésében állapodtak meg, ... és ... tanúvallomása is alátámasztja.

Álláspontja szerint téves az elsőfokú bíróság taggyűlési jóváhagyás szükségességére vonatkozó jogi okfejtése is; a 2006. május 26-i taggyűlés időpontjáig a felek megállapodtak, meg is történt a telepítés, a taggyűlési jegyzőkönyvben hivatkozott határozat a végleges szerződéskötést kötötte taggyűlési hozzájáruláshoz, ez azonban lényeges, új elemet nem tartalmazott, továbbá a joggal való visszaélés tilalmába is ütközik a taggyűlési jóváhagyás hiányára történő felperesi hivatkozás.

Tévesen vont következtetést az elsőfokú bíróság a peres felek közötti tulajdonjogi vitára, az alperes az általa haszonbérlet területet bérbe tovább nem adhatta, és csupán a késztermék tulajdonjoga szállhatott át a felperesre. Az energiaerdő megnevezés a támogatás, illetve a regisztráció szempontjából bírt jelentőséggel. Fenntartotta azon okfejtését, hogy a Ptk. 418. § (2) bekezdésében foglaltakból

következően a megállapodásban foglaltaknak megfelelő teljesítés a szerződést érvényessé teszi; az alperes megtermelte a szükséges mennyiségű energiafűzet, és a telepítés költségét a felperes az alperesnek megfizette. A peres felek közötti jogviszony létrejöttére tekintettel jogalap nélküli gazdagodás címén a felperes jogszerűen követelést nem támaszthat. Utalt változatlanul arra, hogy felajánlotta a termelés eredményeként keletkezett energiafűzet a felperesnek, melyre a perben felperes nem nyilatkozott.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte, hivatkozva arra, hogy a meghallgatott tanúk és az alperes ügyvezetőjének nyilatkozata szerint a felek között szerződés semmilyen módon nem jött létre, tekintve, hogy lényeges kérdésekben nem tudtak megállapodni; az alperesi ügyvezető akként nyilatkozott, hogy a 3. számú melléklet nélkül a szerződést nem kötötték volna meg, az abban foglaltak olyan lényeges feltételnek minősülnek, amelyben közöttük konszenzus nem jött létre. Álláspontja szerint tévesen hivatkozik az alperes arra, hogy teljesítése okán a megállapodásuk érvényes, annak csak akkor lenne tekinthető, ha a felek a Ptk. 417-422. §-ában foglalt rendelkezéseket figyelembevéve kötötték volna meg a szóbeli szerződést. Szóbeli szerződés létrejötte azonban nem állapítható meg, másrészt az előírt lényeges feltételekben közöttük megállapodás nem jött létre.

Utalt arra, az elsőfokú bíróság helytállóan vont következtetést arra is, hogy az 1997. évi CXLIV. tv. 150. § (1) bekezdés j) pontja alapján közgyűlési jóváhagyásra lett volna szükség a szerződéses megállapodáshoz, melyre a közgyűlés részéről nem került sor, így a megállapodás ez okból sem jöhetett létre érvényesen.

Az alperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a tényállást kellően feltárta, és helytálló az abból levont jogi következtetése is.

Az elsőfokú bíróság az általa helytállóan felhívott Ptk. 205. § (1), (2) bekezdésében és a gazdálkodó szervezetek közötti szerződéskötésre irányadó GK. 5. számú állásfoglalásban foglaltak alapján helytállóan azt vizsgálta, létrejött-e a peres felek között megállapodás, a szerződéses jogviszony létrejöttétől függő felperesi kereseti kérelemben megjelölt követelés mennyiben megalapozott.

A Fővárosi Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a szerződés létrejöttének a hiányára, a felperesi kereseti követelés jogszerűségére vonatkozóan, határozata jogi indokolását azonban - a fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel - az alábbiak szerint kiegészíti.

A szerződéskötés lebonyolításával a felperes részéről megbízott ... és az alperes törvényes képviselője, ... tanúvallomása - az alperes helytálló fellebbezési hivatkozása szerint - egybehangzó volt arra vonatkozóan, hogy a folyamatos

tárgyalás során több lényeges kérdésben eredményre jutottak, kivéve a szerződés-tervezet 3. számú mellékletében foglaltakat.

Az alperes ezen utóbbi akarategyezőség nem vitatott hiánya ellenére hivatkozott a fellebbezésében a szerződés létrejöttére, arra, hogy e nélkül is, a kölcsönösen elfogadott feltételek alapján történő teljesítés alapot ad a szerződéskötés megállapítására.

Ezen védekezés megalapozottságának a vizsgálatához nem volt mellőzhető annak a tisztázása, hogy a felek véleményeltérése mire vonatkozott, a vitatott szerződési rendelkezést a felek vagy az egyikük lényegesnek tekintette-e.

A szerződés-tervezet 3. számú melléklete a telepítést követő első, 2007. évi betakarítással érintett 2006. évi energiafűz termésre vonatkozott; az okirat szerint azt a felperes az alperesnek átengedi, aki ennek fejében a neki járó 69.000 forint + ÁFA/ha betakarítási díjra nem támaszt igényt.

Az energianövény megtermelése és átadása a tervezett alperesi szolgáltatás, az ellenérték megfizetése a tervezett felperesi szolgáltatás részét képezte, a szerződés alapján járó kölcsönös szolgáltatások egyértelmű meghatározása a szerződés lényeges eleme; a Ptk. 198. § (1) bekezdése szerint a szerződésből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére, a Ptk. 201. § (1) bekezdése szerint a szerződéssel kikötött szolgáltatásért - ha a szerződésből vagy a körülményekből kifejezetten más nem következik - ellenszolgáltatás jár.

Arra, hogy a 2006. évi termés jogi sorsa lényeges kérdésnek minősült, következtetés vonható a fent nevezettek ekörbeni tanúvallomásából is; az alperesi ügyvezető a 2007. október 29-i tárgyaláson akként nyilatkozott: „Ez általam egyébként lényegesnek tartott kérdés volt. Ha ebbe nem megy bele a felperes, akkor nem lettem volna hajlandó szerződést kötni vele. Az álláspontomtól nem tudtam volna eltekinteni.”

... a 2008. április 2-i tárgyaláson akként nyilatkozott: „Korábbiakban azonban arról volt szó, hogy ez a termés külön fizetség nélkül a felperest illeti meg. ...A letárgyalt szerződés-tervezettel ellentétesen tulajdonképpen eltulajdonította ezt a mennyiséget, ezután ragaszkodott a 3. számú mellékletéhez, amelyben erről van szó. Ha ebből a fűzből valaki szaporítóanyagot kíván létrehozni, az 8-10 millió forintos értéket képvisel, tehát nem volt értékarányos az ajánlata, ezért ezt nem fogadtuk el.”

Az utóbbi tanúvallomás szerint a felek között korábban megegyezés volt arra, hogy az első évi termés külön fizetség nélkül a felperesé, ennek azonban ellentmondanak az e körben eltérő rendelkezéseket tartalmazó, írásba foglalt szerződés-tervezetek; ugyan készült olyan okirat, amelynek 4.4. pontja szerint a telepítés évében a megrendelő a beszállított aprítékért nem fizet a vállalkozó részére (3/A/2/9. számú melléklet), rendelkezésre áll azonban olyan is, melynek 4.2. pontja szerint a telepítés évében a megrendelő P2 mennyiségárányos egységárat nem fizet a vállalkozó részére (keresetlevél F/3., F/4. számú melléklet).

Ezekhez képest ugyancsak eltérő megoldást tartalmazott az alperes szerződés-tervezet 3. számú mellékletébe foglalt ajánlata, amely szerint az első évi termésre igényt tart, egyidejűleg vállalva annak ingyenes betakarítását.

Tekintve, hogy a peres felek a hosszú távra tervezett szerződés lényeges részében, a 2006. évi termésre vonatkozóan a fent kifejtettek szerint nem tudtak megállapodni, helyesen vont következtetést az elsőfokú bíróság a Ptk. 205. § (1), (2) bekezdésébe foglalt jogszabályi feltételek teljesülésének a hiányára, a szerződéskötés elmaradására.

Az alperes azon fellebbezési előadása, hogy a 2006. évi termést a felperesnek átvételre felajánlotta, jelentőséggel nem bír; a 2007. március 30-án kelt levelében a betakarítás részbeni megtörténteire hivatkozva kérte a 3. számú melléklet elfogadását, ennek hiányában pedig újabb javaslat kidolgozását. A 2007. június 6-i felperesi felszólító levélre adott 2007. június 27-i alperesi választ követően pedig a további tárgyalások közöttük megszakadtak, a szolgáltatást az alperes ezt követően a perben ajánlotta fel.

A per adatai alapján nem vitás az, hogy a peres felek a szerződéskötésről folyó folyamatos egyeztetés alatt a teljesítést megkezdtek, az alperes részéről telepítés, a felperes részéről költségviselés történt, ugyanakkor nem jutottak megegyezésre a telepítés első évi termésének jogi sorsára vonatkozóan, így önmagában a teljesítés megkezdése a szerződés létrejöttének a megállapítására nem ad alapot, az alperes Ptk. 418. § (2) bekezdésre alapított fellebbezési okfejtése nem foghat helyt.

Az alperes a fellebbezésében sérelmezte az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontját, hogy a szerződéskötéshez taggyűlési jóváhagyás lett volna szükséges, ennek hiányában a szerződés érvényesen létre sem jöhetett, mert az 1997. évi CXIV. tv. 150. § (1) bekezdés j) pontjába foglaltakba ütközne.

A szerződés érvényessége a Ptk. 205. § (1) bekezdésében foglaltak szerint létrejött megállapodás esetén vizsgálható, akarategyezés hiányában létre nem jött szerződés érvényessége fel sem merül, így a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének ekörbeni indokolását mellőzte.

Tekintettel arra, hogy a fellebbezésben előadottak eltérő tényállás megállapítására és érdemben eltérő jogi következtetés levonására nem adtak alapot, a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján - a fenti indokolásbeli kiegészítéssel - helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes jogorvoslati perköltsége megfizetésére, amely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével megállapított, általános forgalmi adót is tartalmazó jogi képviseleti munkadíjból áll.

Budapest, 2008. november 4.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Rédei Anna s. k.,
bíró